

Ders : 88

Konu : Adiyat Süresi

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا (1) فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا (2)
 فَالْمُغِيرَاتِ صُبْحًا (3) فَأَثَرْنَ بِهِ نَقْعًا (4)
 فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا (5) إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ (6)
 وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ (7) وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ (8)
 أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعِثَ رَءَسُهُ فِي الْقُبُورِ (9) وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ (10)
 إِنَّ رَبَّهُمْ بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ (11)

Âdiyât suresi, Kur'an-ı Kerim'in 100. suresidir. Âdiyât, koşanlar veya cihat için koşan atlar demektir. Âdiyât suresi Asr suresinden sonra Mekke'de inmiştir ve 11 (onbir) ayettir. Surenin ana teması, insanoğlunun nankörlüğü, kıyamet günü ortaya çıkacak acıklı durumu gibi hususlardır.

Rahman ve Rahîm (olan) Allah'ın adıyla,

1. Harıl harıl koşanlara,
2. (Nallarıyla) çakarak kıvılcım saçanlara,
3. (Ansızın) sabah baskını yapanlara,
4. Orada tozu dumana katanlara,
5. Derken orada bir topluluğun ta ortasına girenlere yemin ederim ki,
6. Şüphesiz insan, Rabbine karşı pek nankördür.
7. Şüphesiz buna kendisi de şahittir,
8. Ve o, mal sevgisine de aşırı derecede düşkündür.
9. Kabirlerde bulunanların diriltilip dışarı atıldığını düşünmez mi?
10. Ve kalplerde gizlenenler ortaya konduğu zaman,
11. Şüphesiz Rableri o gün onlardan tamamıyla haberdardır.

Rahman ve Rahîm (olan) Allah'ın adıyla.

(1) وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا

1. Harıl harıl koşanlara,

Ayette geçen Âdiyât kelimesinden maksadın, son sürat koşanlar veya dört nala koşan atlar olduğu ifade edilmiştir. Adiyat kelimesinin başına yemin “و vav”ı getirilmiş ve “yemin olsun koşanlara” buyurulmuştur. Koşanların ne olduğu belirlenmediği için, muradın ne olduğu konusunda tefsirciler ihtilaf etmişleridir. Sahabe ve Tabiin'den bir grup müfessir bundan maksadın atlar olduğunu kabul

etmişlerdir. Diğer bir grup müfessir ise, bundan muradın "koşan develer" olduğunu söylemişlerdir. Büyük müfessir İbn Cerir, koşanların atlar olduğunu tercih etmiştir.

(2) فَأَمُورِيَاتٍ قَدْحًا

2. (Nallarıyla) çakarak kıvılcım saçanlara,

“El-Müriyat kadhan” ayaklarındaki nallarından kıvılcım çıkaranlar demektir.

Bunun anlamı ise, geceleyin dört nala koşarken ayaklarından kıvılcımlar çıkaran atlara yemin olsun demektir. Çünkü "Kıvılcım çıkarmak" kelimesi, atların gece vaktinde koşmalarına delalet etmektedir. Çünkü ayakları taşlara vurduğunda çıkan kıvılcım ancak gece gözükebilir.

(3) فَأَمُغِيرَاتٍ صُبْحًا

3. (Ansızın) sabah baskını yapanlara,

“El-Mugirati Subhan” şafak vakti akın ederek baskın yapan süvarilere yemin olsun demektir. Düşmanın haberi olmasın diye bir yerleşime akın etmek için gece karanlığında hareket etmeleri Arapların uyguladığı bir durumdur. Sabah aydınlığında her şeyi görebilmeleri için, sabahın çok erken saatlerinde aniden, hedef olan kabilelere hücum ederlerdi. Bu arada, düşman onları görüp hazırlanmaya fırsat bulmasın diye çok aydınlık olmamasına da özen gösteriyorlardı.

(5) فَأَثَرْنَ بِهِ نَقْعًا (4) فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا

4. Orada tozu dumana katanlara,

5. Derken orada bir topluluğun ta ortasına girenlere yemin olsun.

Bu ayetlerde toz duman içinde bir topluluğa dalan süvarilerin durumu anlatılmakta ve bu manzaraya yemin edilmektedir.

Yukardan beri anlatılan ve bu baskınları yapan bu kuvvetler, çok güçlü olmalarına rağmen bu durumlarını iyiye kullanmıyorlar. Denilmek isteniyor ki, insan cinsi bunca güçlü iken ve bunun şükürünü yerine getirmesi gerekirken, kendisine bu gücü veren Rabbine karşı nankörlük ediyor. Üzerindeki nimetinin hakkını tanımıyor, şükürünü eda etmiyor. Yahut gördüğü nimetleri, ulaştığı olduğu feyizleri hesaba almıyor, O'na karşı görevlerini yapmıyor, unutup da hep uğradığı musibetleri ve müşkülleri anarak şikayet ve itiraz edip duruyor. İşte bunu beyan etmek üzere Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor:

(6) إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ

6. Şüphesiz insan, Rabbine karşı pek nankördür.

Ayette Allah (cc), insanın Rabb'ine karşı nankör olduğuna dair delil olması için, onlara verilen yukardaki kuvvetleri iyilik yerine kötülük için kullanmış olmalarını göstermektedir. Dolayısı ile, Allah'ın verdiği imkânları ve onlara bağışladığı güçleri Allah'ın en nefret ettiği şey olan yer yüzünde fesat çıkarmak için kullanmaları, aslında Allah'a karşı en büyük nankörlüktür.

(7) وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ

7. Şüphesiz buna kendisi de şahittir,

Yani o nankör insanlar, kendi vicdanlarında ve amellerinde küfran-ı nimet ettiklerine şahittirler. Çünkü onlar Allah'ın varlığını bile kabul etmezler. Dolayısıyla bu nimetleri itiraf etmeleri ve Allah'a şükretmeleri de söz konusu olamaz.

(8) **وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ**

8. Ve o, mal sevgisine de aşırı derecede düşkündür.

Bu ayet, muhakkak o, mal sevgisinden dolayı (bencil ve cimri tutumundan) çok katıdır, şeklinde de tercüme edilmiştir.

Arapçada “hayr” kelimesi, sadece iyiliği ifade etmez, mal ve servet anlamında da kullanılır. “Hayr” kelimesinin nerede iyilik için, nerede de mal için kullanıldığı cümlelerin önünden ve sonundan, yani cümlede kullanılış yönü ile anlaşılır. Buradaki hayr kelimesi, cümlelerin önünden ve sonundan da anlaşıldığı gibi, iyilik için değil, mal ve servet anlamında kullanılmıştır.

Ayetlerde anlatılan insan tipi, Rabb'ine karşı nankörlüğüne şahadet etmektedir. Bu durumda, "o insan, iyiliği şiddetli sever" diyemeyiz. Mal ve servet biriktirmeyi sever deriz.

(9) **أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ**

9. Kabirlerde bulunanların diriltilip dışarı atıldığını düşünmez mi?

İnsanlar dünyada hangi amelin sahibi olarak ölmüş olurlarsa olsunlar, mutlaka insan olarak ve insan şekli ile dirileceklerdir. Bu dirilme Allah (cc) tarafından gerçekleştirilecektir. İnsanlar adeta kabirleri deşilerek dışarı atılacaktır.

(10) **وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ**

10. Ve kalplerde gizlenenler ortaya konduğu zaman,

Surenin en can alıcı ayetleri bu iki ayet-i kerimedir. Diriltilecek insanların zahirî amellerini harekete geçiren kalplerindeki iradelerinin, niyetlerinin, maksatlarının, düşüncelerinin ve fikirlerinin hepsini açığa vuracak ve onlar değerlendirilerek iyilik ile kötülük birbirinden ayrılacaktır. Bir başka deyişle, insanların amellerinin dış görünüşleri üzerine karar verilmeyecektir. Onların bu dünyada iken kalplerinde gizli kalan niyetleri ve iradeleri de hesaba katılarak karar verilecektir. İnsan azıcık düşünürse, gerçek adaletin ancak Allah'ın huzurunda Kıyamet günü gerçekleşeceğini kabul etmeye mecbur kalır. Dünyevi kanunlarda bile usûl olarak sadece zahirî ameller değil, failin niyet ve iradesi de dikkate alınarak nihaî karara varılır. Ancak dünyadaki hiç bir adalet, bir kimsenin niyetini tam olarak tespit etme imkanına sahip değildir. Bunun tespitini sadece Allah (cc) yapar ve ona göre nihaî ceza ya da mükâfata karar verir.

(11) **إِنَّ رَبَّهُمْ بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ**

11. Şüphesiz Rableri o gün onlardan tamamıyla haberdardır.

Yani Allah (cc), kimin ne yaptığını, kimin cezaya ve kimin de mükâfata müstahak olduğunu iyi bilir.

Alacağımız Dersler:

1. Allah'ın yaratmış ve biz insanlara ihsan etmiş olduğu nimetlerin şükürünü hakkıyla ifa etmeliyiz.
2. Bilmeliyiz ki, bütün sırların katında gizli olmadığı Rabbimiz, kıyamet günü her şeyi açığa çıkaracak ve ona göre ceza veya mükafat verecektir.
3. Kendimizi kandırsak bile Allah'ı kandıramayacağımıza hakkıyla inanmalıyız.
4. Körcesine mal ve servet düşkünü olmamak gerekir.
5. Elimize geçirdiğimiz gücü haksız yerlerde kullanmamalıyız. Hak ve Adaletten asla ayrılmamalıyız.

Ödev:

Surenin tefsirini bir de Şifa Tefsirinden okuyalım.